

Từ n m n đôi dòng v cái s "văn nô ..."

Tác Giả: Nguy n Chính

Thứ Sáu, 21 Tháng 5 Năm 2010 21:02

Có l n tôi đ c nghe ông K, m t ng i r t mê đ c sách nói th này:

"Tôi h n ngàn năm tr c, Kh ng T đã đ y h c trò c a mình r ng, đã là trí gi thì không th b u mê, càng không th vì m y đ u g o mà vi t cho k b t nhân ...". Tôi b o : " Ch vì đ c m y đ u g o mà vi t cho b n th t đ c, thì là b i bút r i còn gì". Ông K b o " Đúng v y ! nh ng lữ b i bút l i đ c sinh ra t cái s văn nô". Tôi h i l i " Văn nô là sao ?". Ông K b o " Là sao, thì chú ph i tìm hi u. Ch bi t cái s y nó làm h ng c m t n n văn h c. Nó bi n không ít k c m bút thành th m t h ng. Nó ...". Tôi v i xua tay " Thôi, thôi xin bác, xin bác, em s tìm hi u, s tìm hi u...". Ông K li n nhìn tôi nh k xa l , nhìn t đ u xu ng chân, l i t chân lên đ u, r i ch vào tôi mà r ng : " Nhìn chú kia, m i nghe th mà đã, trên thì m t xanh nh đít nhái, đ i thì vãi c ra th kia r i, thì c m bút th đéo nào đ c".

H n 20 năm đã qua, ông K bây gi đã thành ng i thiên c . Còn tôi cũng đ n ng ra r ng, thì ra cái s "nô" y nó kinh kh ng l m. C m t dân t c, m t đ t n c đã t ng là nô l . B nh t chung trong cái cũi kh ng l y nào là nh ng nông nô, công nô, binh nô, trí nô và vân vân nô... B ng núi x ng, sông máu, l t đ đ c cái ki p nô l y r i, thì không ai l i ngu mu i chui đ u vào cũi y n a, tr phi là b ph nh, b l a.

Còn cái s văn "nô" ? Th y tôi c lúng túng d y nh nh gà m c tóc m i, m t đ ng nghi p đã "đóng" vào tai tôi nh ng l i nh búa b : " Nô, t c là cúc cung t n t y, ph ng s cho b trên, cho ông ch . Nh ki p chó y. B trên b o s a to thì s a to, b o s a nh thì s a nh , b o c n thì c n, th th i". Nghe đ ng nghi p nói v y thì bi t v y, nghĩ mình ph n ch ng i đ y gi ng, đ c ch a đ c bao nhiêu, vi t cũng ch ng đ c bao nhiêu, l i toàn th vô b , ch đáng v t s t rác, nên nghe l i ông K, tôi ph i t l n mò tìm hi u ...

Khi c Đ Chi u vung bút v i nh ng câu âm vang nh s m " Dù đui mà gi đ o nhà ...", r i " Ch bao nhiêu đ o thuy n không kh m, đ m m y th ng gian bút ch ng tà" và khi c T n Đà đ y khí phách "Xu ng ng n bút m a sa, bão táp, v ch câu th qu th m, th n kinh. Lữ m t

Tin mới nổi dòng về cái s "văn nô ..."

Tác Giả: Nguyễn Chính

Thứ Sáu, 21 Tháng 5 Năm 2010 21:02

dân trng trng bng câu văn, ngng i hi n s tinh bi u bng ngòi bút..." v.v..., thì cái s "nô" y đã ph i b t xa r i. Ch a h t, khi ph ng tr i Âu đang n ào lý lu n Mac-xít đ a qu n chúng b n hàn lên t n mây xanh, bng vi c t n phong h là " nh ng ng i chân chính sáng t o ra l ch s ", thì c T n Đà đã không ng n ng i ch th ng ra cái s th t bi th m và "giáng" m t búa n y l a vào cái đ u còn t m t i và c tin c a đ ng bào mình, r ng " Cũng b i th ng dân ngu quá n, Cho nên quân nó d làm quan". Thi n nghĩ, v i thiên ch c góp ph n h ng thi n con ng i, tôn vinh cái đ p, thì ng i c m bút ph i tôn tr ng s th t, b o v s th t, v ch m t gi d i, m dân, b p b m. M i s tô h ng, bôi đen, bóp méo s th t nh m ph c v l i ích c a thi u s k c m quy n, đ u là k thù c a văn ch ng. S chân th c là ph m giá c a ngòi bút nên r t cao quý và thiêng liêng. Khi Liên Xô, thành trì c a ch nghĩa CS đ i th i Stalin m c dù có c m t b máy KGB kh ng l , nh ng m t h c gi ng i Nga v n l n ti ng kh ng đ nh " S th t cao h n t t c , cao h n n c Nga và cao h n c Lê-nin ". Đ c bi t, lý lu n văn h c Xô-vi t còn đ ra cái g i là "hi n th c xã h i ch nghĩa", t ng đ c các h c gi Đông, Tây m x xem nó là cái gi ng gì ? Đã "hi n th c" l i còn hi n th c n , hi n th c kia n a. Cái m s t vôi, nhìn t m i phía cũng không th nào là cái bình pha lê đ c. Đúng là r t m t th "n ý nu n n", nh cách nói ng ng c a m t bà bán m m tôm n i ch quê. Cũng v y, ta lâu nay còn có câu " n n kinh t th tr ng đ nh h ng XHCN", m t khái ni m không th tìm th y trong b t c h c thuy t Đông, Tây, kim c nào. Ngay c c t c a CNCS là Kar.Max có tái th ch c ch n cũng ph i chào thua, không th nào đ nh nghĩa n i. Nên nhà th Tr n M nh H o m i có câu th th t m a mai " khái ni m đ a ra không bi t l i thu v ", là vì v y.

Liên quan đ n cái s văn "nô", có m t v n đ t ng đ c nêu ra t m y ch c năm qua, nh ng b cho là "nh y c m" nên ch đ c "nhá xèng" lên tý r i t t luôn nh pháo t t ngòi. Đó là quan h gi a văn h c và chính tr . Còn nh kho ng cu i 1990, m t ng i b n g p tôi, h i : " Này ! có m t nhà th v a đ a ra nh n xét là, văn h c ngh thu t cao h n chính tr và xa h n chính tr . Ông th y sao ?". Tôi li n kh ng đ nh ngay : "Đúng ! đúng là nh th ". Không ng anh ta l ng lên " Đúng, đúng cái con kh . Ông lúc nào cũng n m m . Xa h n, cao h n cái n i gì. Chính tr là b , là ông c n i c a văn h c, thì có...". R i anh đ n ra nào T n Th y Hoàng; Hítler ; Mao v.v... Tôi li n h i l i : " V y m y b o chúa y s ng đ c 100 tu i không ? Ch t ngóm sau m y ch c năm c ng quy n ch gì ? Còn các tác ph m văn h c, ngh thu t đích th c, th thi t, thì s ng muôn đ i". Và, đ anh ta tâm ph c, kh u ph c tôi đã lý gi i nôm na th này : Chính tr là ph m trừ l ch s , có nay không có mai. L ch s phát tri n xã h i loài ng i h t ch đ này, thì đ n ch đ khác. Tri u đ i nào th i nát, ph n dân h i n c t s s p đ và b tri u đ i khác thay th . Còn văn h c ngh thu t thu c ph m trừ vnh vi n. Các tác ph m đích th c s "b c" t th i đ i này qua th i đ i khác, tr thành tài s n vô giá c a nhân lo i và b t t . Các tác ph m c đ i n, trung đ i, c n đ i v.v... là nh ng minh ch ng hùng h n. Văn h c ngh thu t chân chính ph n ánh chân th c c m và khát v ng c a nhân dân mình. Văn h c, ngh thu t chân chính (không ph i th văn nô, b i bút) luôn ch ra cho chính tr bi t ph i làm gì, làm th nào đ an dân, đ đ c lòng dân. B i chính tr mu n t n t i, thì ph i đ c lòng dân. Nên văn h c ngh thu t cao h n chính tr là cái l y, vân vân và vân vân ...

Cái s văn "nô" còn liên quan đ n b n lĩnh, khi phách ng i c m bút. Phùng Quán , m t nhà

Tin mới nổi dòng viết cái số "văn nô ..."

Tác Giả: Nguyễn Chính

Thứ Sáu, 21 Tháng 5 Năm 2010 21:02

thì "Nhân văn giai phẩm" rất đáng kính trọng có tuyên ngôn rằng " Dù ai ngon ngọt nuôi chiếu cũng không nói yêu thành ghét. Dù ai cầm dao dũa giết, cũng không nói ghét thành yêu...". Ông Trần Trọng Chinh (Sống Hiện tại), người tôi nhớ không nhầm cũng trọng có câu : " Lạy cán bút làm tròn xoay chữ đẹp. Mời viết thì bom đạn phá công nghệ quy". Theo tôi, Những câu thơ này của Phùng Quán và Trần Trọng Chinh có giá trị thi ca rất cao, vì nói lên được bản lĩnh và tâm huyết người cầm bút. Không biết, Hội Nhà Văn VN có cho đăng ra nhiều thì tiếng đẹp gọi đến các văn nghệ sĩ đang phôi sùng trong những công việc tài, phôi dân chúng thì Hội nghệ giới thiêu văn học VN ra ngoài vĩa qua, hay in ra hàng ngàn bản cho bóng bay gọi lên kính cáo với trời đất, sông núi nhắc mình trong Ngày "Đổi mới văn VN" hoành tráng rằm tháng Giêng Canh Dần vĩa rồi ? Nhân đây xin nhắc lại một chuyên nhân. Trong một hồi thơ ở Nha Trang viết phát triển nông nghiệp công nghệ mới như miền Trung hồi cuối thập niên 1980. Giới giới lao, cánh nhà báo thì tập thể hành lang, to như bàn chuyên trên giới, dẫu là đất, chuyên dân dã, chuyên triêu đình ... Anh Bôn T, tuy là một cán bộ chủ chốt công nghệ PY, những người ra rất bình dân với cánh phóng viên, cũng đến góp chuyên. Chuyên trò một hồi, bỗng anh trầm ngâm giãi lát rồi phán một câu xanh rờn : " Đúng là cánh nhà văn, báo chí, văn nghệ sĩ chúng mày, thì nào cũng chuyên chính quy...". Lập tức một đồng nghiệp trong chúng tôi trả lời ngay : " Anh Bôn nhảm rồi ! Không phải chuyên chính quy mà là chuyên công nghệ quy. Thì nào những người cầm bút cũng chuyên giới công nghệ quy...". Tất cả chúng tôi cùng cười vang tán thưởng.

Là những người cầm bút (nhà thơ, nhà văn v.v...) không thể làm điều ác, điều xấu và càng không thể dùng ngòi bút để bôi vĩa cái ác. Những nhà văn, nhà thơ nào còn coi CNCS là lý tưởng của đời mình, chắc càng không thể quên lời giáo huấn của cả Kar.Max, rằng " Chó có loài súc vật mới quay lưng lại với số phận người khác ...". Đến nay, ai cũng biết, "cái cách ruồng bỏ đất" trọng được coi là " cuộc cách mạng long trời đất", là một đời hồi vĩa nông dân và nông thôn nhắc ta hồi giữa thập niên 1950. Vì thế, tôi không thể tin câu thơ dấy máu như sau đây tôi phát ra từ con tim của Xuân Diệu - một nhà thơ tình :

"Thập đũa cho sáng khắp đêm
Thập đũa cho sáng đình làng đêm nay
Lời cười chúng nó ra đây
Bớt quố gấc xuân đất a đất y chết thôi"

Các nhà lý luận đã chia nhau văn học nhắc ta theo trọng giai đoạn, hoặc theo dòng này, dòng kia. Với riêng tôi, "Dòng hiện thực" (trước 1945) với những tên tuổi như Ngô Tất Tố; Nguyễn Công Hoan; Vũ Trọng Phụng; Nam Cao v.v...là sáng giá nhất. Tác phẩm của các ông, chuyên tích bằng văn học của một thời kỳ như nhắc ta còn mãi với thời gian và những người đến đất ra trong tác phẩm của các ông, cho đến nay hình như vẫn còn đó :

Tội nhân đôi dòng về cái s "văn nô ..."

Tác Giả: Nguyễn Chính
Thứ Sáu, 21 Tháng 5 Năm 2010 21:02

"Đã rồi ng Bá Kiến h t r i
Mà sao anh Chí ba đ i còn đây ?" (*)

Rõ ràng, trong đêm đen của "Tội t đên", trong hũ nút của "B... c đ... ng cùng", trong nh... n nháo, tha hóa, gi... đ... i, đ... đ... m, l... a ph... nh, b... p b... p, m... dân, đ... o đ... c gi... ... của "S... đ...", th... i k... v... n h... c này v... n s... n sinh đ... c cho h... u th... nh... ng tên tu... i g... n li... n v... i NHÂN CÁCH L... N C... A NG... I C... M BÚT.

Tội ng có ng... i nói r... t đúng r... ng, nhà văn, nhà th... là do "T... ch... c Tr... i" phân công. Th... c ra là tr... i b... t "t... i", tr... i hành xác h... . Còn h... thì t... nguy... n cho cái s... b... t t... i và hành xác đó. Th... thì thì khuy nh h... ng sáng tác, quy... n sáng tác ph... i thu... c v... ch... th... sáng t... o là h... . V... y t... i sao cu... i th... p niên 1980 của th... k... tr... c, Nguyễn Minh Châu ph... i vi... t "l... i ai đ... u" cho m... t th... i k... v... n h... c? Có l... theo ông đó là th... i "t... ng ca, minh h... a". N... u đúng v... y, thì thành t... u của th... i k... này giá tr... th... nào, hoành tráng đ... n đâu, có l... i cho ai, gây h... i cho cái gì, đã đ... c th... i gian sàng l... c, tr... l... i r... i. M... i ng... i đ... u bi... t c... . Thi... n nghĩ, dù Nguyễn Minh Châu không vi... t l... i "ai đ... u" thì nh... ng s... n ph... m t... ng ca, minh h... a r... ti... n m... t th... i ki... u nh... ... ki... u nh... ... cũng s... l... n l... t ch... t ngóm. Có nh... ng tên tu... i t... ng là tr... c... t c... a n... n văn h... c, ngh... thu... t m... t th... i nh... ông nhà văn Nguyễn Kh... i, đ... n cu... i đ... i m... i gi... t mình "Đi tìm cái tôi đã m... t", nh... ông nh... c s... Tô H... i m... i cay đ... ng nh... n ra mình là "m... t th... ng hèn" (cho dù là tr... ng h... p "th... ng hèn" của ông Tô H... i đang và s... đ... c l... p h... u sinh kính tr... ng), thì cũng là quá mu... n. L... y ngay ví d... v... tác ph... m "T... m nhìn xa" minh h... a, t... ng ca cho phong trào h... p tác hóa nông nghi... p của Nguyễn Kh... i. Không bi... t ông nhà văn này có "t... m nhìn" xa c... nào, đ... c m... y t... c, m... y th... c, mà ngay h... i y trong dân gian đã có về ch... i cái mô hình h... p tác xã nông nghi... p "th... ng còng làm, th... ng ngay ăn" này r... i. Thôi thì "g... p th... i th... , th... th... i ph... i th... ", vì niêu c... m, vì m... y đ... u g... o mà ph... i t... ng ca, minh h... a, còn cho là t... m thông c... m đ... c. Nh... ng đ... n cái s... v... n "nô" h... ng th... ng, sun xoe, t... i m... c có c... m... t câu c... a mi... ng c... a ng... i đ... i " th... ng đéo l... o mà l... nh th... ?", thì không bi... t còn có n... n văn h... c th... i hi... n đ... i nào của nhân lo... i trên hành tinh này, n... y nòi ra đ... c nh... ng v... n s... nh... th... ? Vâng ! trăm năm bia đá cũng ph... i mòn . Nh... ng nh... ng câu th... "l... nh" mà tôi đ... n ra đ... i đây của ông Tô H... u, thì không bi... t đ... n ki... p nào "bia mi... ng" th... gian m... i h... t nói l... i x... u h... ? Qu... th... t, b... t c... ng... i Vi... t Nam nào có lòng t... tr... ng v... i ngu... n c... i con R... ng cháu Tiên của mình, đ... u c... m th... y b... xúc ph... m, khi ph... i l... t m... t th... i (đ... c lên là nh... c l... m, x... u h... l... m).

Lúc Stalin ch... a ch... t và r... t có th... ông ta v... a ký ch... a ráo m... c nh... ng s... c l... nh kh... ng khi... p, khi... n hàng ch... c ngàn ng... i vô t... i b... kh... ng b... , b... sát h... i, ho... c b... đ... a đi l... u đày Xibêri (trong đó có c... nh... ng v... n ngh... s... n... i ti... ng, sau này đ... c nh... n gi... i Nô ben). Chính T... ng th... ng Nga Putin cũng ph... i th... a nh... n, r... ng " Nh... ng ng... i b... th... m sát, kh... ng b... là nh... ng con ng... i l... u tú nh... t, có trí tu... nh... t và là nh... ng ng... i can đ... m nh... t của n... c Nga và Liên Xô th... i đó". V... y mà, không bi... t xu... t phát t... tình c... m gì Tô H... u, m... t nhà th... c... a cách m... ng l... i có m... y câu th... h... ng th... ng, nghe vong b... n đ... n bu... n nôn là : " yêu bi... t m... y nghe con t... p nói,

T n m n đôi dòng v cái s "văn nô ..."

Tác Giả: Nguy n Chính
Thứ Sáu, 21 Tháng 5 Năm 2010 21:02

ti ng đ u đ i con g i Stalin". Còn khi Stalin ch t, không bi t có h hàng hang h c gì v i ông ta không mà T H u, m t ng i Vi t Nam (ch c ch n là ch a h đ c g p Stalin) đã có th khóc v i theo quan tài cách c hàng ngàn cây s đ ng chim bay, b ng nh ng l i đ i b t hi u v i ng i ru t th t tr c h c a mình, th này: " Th ng cha, th ng m , th ng ch ng. Th ng mình th ng m t, th ng ông th ng m i". Ôi! L i th khóc m i th ng, th m thi t làm sao, n u át đ c ti ng phèng la, ti ng nh c chói tai, nh c óc c a đ i kèn đ ng đ a đám, đ Stalin nghe th y, ch c "ngài" cũng th y nh t, ph i l p t c b t n p quan tài ng i d y, mà r ng " th ng đáo nào đ đầu mà l nh th !".

Kho ng th i gian 1985 - 1990, b t đ u xu t hi n và sau đó ng i ta nói nhi u đ n hai t "c i trói". Nào là, c i trói cho n n kinh t ; c i trói cho nông dân, c i trói cho ... v.v. Và, văn ngh đã m ng hóm vì cũng đ c "ban" cho hai t "c i trói" này. Câu h i đ t ra là, ai đã "trói" văn ngh ? "Trói" b ng cái gì ? Tr l i ! Ai cũng tr l i đ c, nh ng không ai tr l i. L i cũng không ai mu n/dám tr l i cái mà mình có th tr l i. Bi k ch th đ y. Nh ng cũng có ng i phán t nh queo, r ng "có ai trói các anh đâu ! T các anh trói mình, r i còn "trói" l n nhau đ y ch ?". Th là thành bi, hài k ch. Than ôi! Có l , chung quy cũng t i b i cái t duy văn "nô" c a cái s văn "nô".

Tôi đã mang t t c nh ng "t n m n" nói trên trao đ i v i m t b n vi t. Sau giây phút tr m ngâm, ông b o " ! k cũng ph i. Tiên trách k h u trách nh n, cái mình nghĩ trong đ u thì c ng quy n, th i th đáo nào "trói" đ c.... Ch ng qua là mình c t huy n ho c mình, t l a mình, r i l i mang cái s l a y đ l a nhân dân mình. Th là gi đ i, là kh n n n, là l u manh đ y ! ". Nghe ông nói, tôi gi t mình nh đ n bài th "Bi k ch hót" c a anh Bùi Minh Qu c :

T ng bay ngàn đ m th

H ó a v ò n g v o n h y n h ó t
G ì a c á i l ì n g r ì t t o
T ì đ a n b ì n g t ì n g h ó t.

Bài th ch có m y dòng mà c a vào ta bao n i xót sa, c i ra n c m t, th ng cho con chim không t bi t r ng, nó đang "hót" theo, nh y nhót theo, nh i theo l i ca và cái vũ đ i u l ăng nh ăng, bát nháo, vô c m c a m t th ng h ./.